

تبیین راهبردهای جدید رسانه‌ای در معرفی معماری بومی مناطق جغرافیایی -

اقلیمی ایران بر اساس مدل تحلیل محتوای نشریات تخصصی

علیرضا عظیمی حسن آبادی

پژوهشگر دوره دکترای معماری، گروه معماری، دانشکده فنی و مهندسی، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران

سعید تیزقلم زنونزی^۱

استادیار، گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

محسن کاملی

گروه معماری، دانشکده فنی و مهندسی، واحد ساوه، دانشگاه آزاد اسلامی، ساوه، ایران

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۲/۲۶ تاریخ صدور پذیرش: ۱۳۹۹/۰۶/۱۷

چکیده

معماری بومی مناطق هر کشور، گنجینه ارزشمندی از مفاهیم علمی فرهنگی است که در بستر آن جغرافیا متولد و در طی زمان تکامل یافته است. اما معماری معاصر با تغییر جهت از ارزش‌های منطقه‌ای به قوانین شهرسازی مدرن و مفاهیم وارداتی عملاً نوع جدیدی از معماری را بنیان نهاد که قرابت چندانی با معماری بومی پیشین و جغرافیای بستر خود ندارد. سؤال اصلی مقاله حاضر این است که راهبردهای جدید رسانه‌ای در معرفی معماری بومی مناطق جغرافیایی ایران با توجه به محتوای نشریات تخصصی کدام‌اند؟ روش تحقیق این پژوهش، تحلیل محتوا به همراه کدگذاری دو مرحله‌ای مقالات بر اساس سیاهه‌ی واریسی محقق ساخته در ۳۳ معیار موضوعی است که از روش‌های معتبر حوزه‌ی مطالعات رسانه و بین رشته‌ای بوده است. بر اساس یافته‌های پژوهش سه مجله‌ی معماری، معماری و ساختمان و هنر معماری از سال ۱۳۷۷ مجموعاً ۴۹۶۵ مقاله منتشر نموده‌اند که ۳۲۰ مقاله به موضوع معماری بومی اختصاص داشته است که منتج به رقم ۶٫۴۴ درصد از کل مطالب می‌گردد. بدین ترتیب نسبت به موضوعات معرفی پروژه در ایران (مجموعاً ۱۹/۳۹ درصد از کل مقالات)، تاریخ و مبانی نظری (مجموعاً ۱۹/۲۳ درصد از کل مقالات)، اخبار رویدادهای معماری (مجموعاً ۱۲/۹۳ درصد از کل مقالات) و معرفی پروژه در غرب (مجموعاً ۱۰/۸۱ درصد از کل مقالات) معماری بومی در مقام پنجم پرتعدادترین مقالات منتشر شده توسط رسانه‌های مورد تحقیق قرار خواهد گرفت. از این روز فرضیه‌ی این تحقیق مبنی بر اثرگذاری بلند مدت و عمیق نشریات مذکور بر گرایش‌های معماری معاصر تأیید و با داده‌های محققین همخوانی دارد. پژوهش پیرامون چرایی توجه کمتر نشریات به معماری بومی نسبت به معماری غرب یا معرفی آثار معماری از جمله پیشنهاداتی است که در پایان تحقیق از سوی محققین ارائه شده است.

کلمات کلیدی: مجله معماری، مجله هنر معماری، مجله معماری و ساختمان، رسانه و معماری، معماری بومی.

مقدمه

درک و بهره‌گیری متعادل از استعداد جغرافیای طبیعی هر کشور یکی از پارامترهای اساسی در معماری روز جهان و از نشانه‌های بلوغ علمی مدیران و معماران آن سرزمین محسوب می‌گردد. درنگی کوتاه بر جوایز و برندگان مسابقات جهانی معماری به خوبی اهمیت توجه به اقلیم، آب و هوا، عرصه‌های طبیعی و عوامل جغرافیایی در طراحی معماری‌های معتبر را نمایان می‌نماید. معماری بومی ایران نیز که بخشی از نظام معماری سنتی در ایران تلقی می‌گردد در هم‌نشینی با جغرافیای طبیعی خود از بهترین نمونه‌های جهانی است. لیکن توجه، آموزش و تأکید بر بهره‌گیری از گنجینه‌ی خدادادی توسط معماران و طراحان موضوعی است که به نظر می‌رسد نیازمند مطالعات و تحقیقات بیشتر باشد. از سویی دیگر امروز رسانه‌ها نقشی انکارناپذیر در توسعه و پیشرفت بشریت دارند. همان‌گونه که مارشال مک لوهان اشاره داشته است: «رسانه نخستین معلم و در عین حال مخاطب انسان مدرن است.» (McLuhan, 2018: 155) از آموزش همگانی تا توسعه‌ی گردشگری داخلی و خارجی، این رسانه‌ها هستند که نقش اصلی را هدایت جریان افکار عمومی بازی می‌کنند. برای مثال در پژوهشی که مجتبی زاده و همکاران به سرانجام رسانیده‌اند مشخص گردیده است که: «با تدوین ضوابط بهره‌گیری از رسانه‌های محیطی می‌توان به ارائه‌ی پیام‌های آموزشی در سطح شهر جهت آموزش همگانی و خلق شهر آموزش محور اقدام نمود.» (مجتبی زاده و همکاران، ۱۳۹۵: ۶۷) یا در پژوهشی دیگر محمدپور و باقرزاده به وجود رابطه‌ی همبستگی بین محتوای تولیدی وب سایت‌ها و توسعه‌ی گردشگری پی برده‌اند: «بین سطح استفاده از وبسایت‌های گردشگری و ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی گردشگری پایدار همبستگی معناداری وجود دارد.» (محمدپور و باقرزاده، ۱۳۹۸: ۵۵۹) بنابراین بررسی میزان توجه رسانه‌های تخصصی به معماری بومی به‌عنوان یک پرسش علم قابل طرح و بررسی است.

علیرغم اهمیت معماری بومی و توصیه‌های مداوم بر بهره‌گیری از این نوع معماری، موضوعی که به آن کمتر توجه شده است مسئله‌ی میزان پرداخت موضوع در رسانه‌ها و اطلاع رسانی به متخصصین و مردم است. موضوع این تحقیق به صورت مشابه و با روش تحقیق مشابه هرگز مورد مطالعه نبوده است. با این حال برخی محققین بر ارتباط بین رسانه و معماری پژوهش نموده‌اند. پریسا علی‌محمدی در سال ۱۳۸۵ در قالب تز دکتری خود در دانشگاه آزاد اسلامی به موضوع «نقش تجربه‌ی با واسطه (رسانه‌ای) در شناخت دانشجویان معماری معاصر ایران» پرداخته است. او در این پژوهش از دو دسته از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی و دانشگاه تهران پیرامون روش شناخت و منابع دریافت اطلاعات آنان نظرسنجی نموده است. پریسا علی‌محمدی در پایان نتیجه گرفته است که «دانشجویان بیشتر معماران و آثاری را دوست می‌دارند که از طریق رسانه شناخته و تجربه کرده‌اند ولی تغییر علایق بدون عمق کافی بوده و شناخت از آثار جهانی بیشتر ظاهری و سطحی است. بیشتر به تصاویر پرداخته می‌شود و آثار شناخته شده از معماران مورد علاقه، اغلب تنها یک عدد [پروژه] است.» (۱۳۸۶، ۷۲) او علت این امر را عدم احاطه به زبان و نظام‌های نمادین هر رسانه می‌داند و استدلال می‌نماید که «رسانه‌ها در ایران ضعیف عمل می‌کنند [در حالی که] می‌توانند بسیار تأثیرگذار باشند.» (همان) او نتایج خود را به کل سیستم آموزشی معماری در ایران تعمیم می‌دهد و در خاتمه

ضمن ارائه راهکارهایی نتیجه می‌گیرد که «امروزه رسانه به عامل جهت‌دهی دانشجویان ایران تبدیل شده بدون آنکه از توان و ظرفیت آموزشی آن بطور کامل و مناسب استفاده شود.» (۱۳۸۶، ۷۳) تحقیق علی‌محمدی به لحاظ درک اهمیت رسانه به‌عنوان یکی از منابع آموزش معماران، بسیار هوشمندانه بوده است، کما اینکه ظاهراً این اثرگذاری از همان دوران دانشجویی آغاز می‌گردد. زمان انجام این پژوهش (بین سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۵) نیز بر هوشمندی و آینده‌بینی محقق آن می‌افزاید. ایمان رئیسی، دیگر دانشجوی دکترای معماری دانشگاه آزاد اسلامی، در رساله‌ی دکترای خود به سال ۱۳۸۷ تحت عنوان «نقش نقد در جهت‌دهی به معماری معاصر ایران» به رسانه‌های معماری به‌عنوان بستر انتقال و آموزش نقد رجوع نموده بود. او تحقیق خود را اساساً با استناد به کلیه‌ی نشریات معماری منتشر شده در ایران انجام داده است. وی در این تحقیق، نشریات معماری از ۱۳۲۵ (زمان انتشار نشریه‌ی آرشیکت، نخستین نشریه‌ی معماری در ایران) تا ۱۳۸۰ خورشیدی را با هدف کشف نقدهای معماری بررسی نموده بود. او در نهایت نتیجه گرفت که «نقد تأثیر کمی در جهت‌دهی معماری معاصر ایران داشته است.» (۱۳۸۷، ۳۲۴) روش تحقیق رئیسی در این پژوهش تحلیل محتوا بوده است و تأکید شد، صرفاً پیدا کردن و گونه‌شناسی مقالات نقد معماری در آن پژوهش هدف بوده است.

این پژوهش در پی تحلیل سه عنوان از مجلات تخصصی معماری در ایران، شامل نشریات «هنرمعماری»، «معمار» و «معماری و ساختمان» است. از حیث نوع نگاه به مسئله پژوهش حاضر یک تحقیق بنیادی است. روش تحقیق تحلیل محتوا بوده است. در این روش «داده‌های کیفی به داده‌های کمی تبدیل می‌شوند تا امکان ارائه‌ی مجدد تفسیرهای کیفی مهیا شود.» (الو و کینگاس، ۲۰۰۸، ۱۱۰) به دلیل اهمیت موضوع، حجم نمونه محدود نبود و کلیه‌ی جامعه‌ی آماری شامل مجموعاً ۲۲۱ نسخه مجله از سال ۱۳۷۷ تا پایان سال ۱۳۹۷ مشتمل بر ۴۹۶۵ مقاله تحلیل محتوایی شدند. واحد تحقیق نیز در این پژوهش هرگونه یادداشت، مقاله، گزارش و مطلبی است که در قالب نوشتار در مجلات جامعه‌ی آماری منتشر شده‌اند. همچنین بررسی بر اساس سیاهه‌ی واریسی محقق ساخته مشتمل بر ۳۳ معیار موضوعی بوده است. ابزار گردآوری مطلوب و متناسب با روش تحلیل محتوا اطلاعات کتابخانه‌ای بود. در گام بعدی کدگذاری دو مرحله‌ای و تجزیه و تحلیل میان‌موردی (cross-case analysis) (بر اساس هدف ساخت مفاهیم از اطلاعات اولیه‌ی آماری مستخرج از سیاهه واریسی صورت پذیرفته است. با توجه به جایگاه معماری بومی در جداول فوق‌الذکر، تحلیل‌های کمی (توصیفی و تبیینی) و کیفی (بر اساس تفسیر) نیز در خاتمه ارائه شده‌اند.

رویکرد نظری

شرایط گوناگون اقلیمی و جغرافیایی متفاوت و متغیر در پهنه این سرزمین معماران را بر آن داشته است که با طراحی بناهایی با استفاده از اصول معماری بومی بهترین و مناسبترین شیوه‌های تطبیق با اقلیم و استفاده‌ی مناسب از شرایط اقلیمی را فراهم آورند (آزاد و سلطانی محمدی، ۱۳۹۸: ۹۶) اگر چه در معماری، معماری بومی به طیف متنوعی از سبک‌های معماری، از انواع منطقه‌گرایی تا معماری سنتی و روستایی اطلاق می‌گردد ولیکن وجه مشترک تمام این معماری‌ها، توجه به ریشه‌ی جغرافیایی سایت پروژه‌ی معماری و پارامترهای اقلیمی و فرهنگ تاریخی آن

دیوار است. برای آثار بزرگ مقیاس نیز معماری بومی از اهمیتی دوچندان برخوردار است. یکی از مواردی که می‌تواند به امر برنامه‌ریزی در زمینه گردشگری کمک شایانی نماید، شناخت و پهنه‌بندی زیست‌اقليم یک منطقه یا کشور می‌باشد (برنا، ۱۳۹۷: ۱۱۶). معماری بومی ترجمان بیواسطه و ناخودآگاه نیازها، ارزشها، باورها و آرزوهای اکثریت مردم جامعه در یک فرم خاص و گویای فرهنگ عامه است. (کیوانی نژاد و همکاران، ۱۳۹۸: ۹۴۲) از این جهت میزان توجه رسانه‌ها به معماری بومی مورد توجه ان پژوهش قرار گرفته است. مسئله‌ی اصلی این پژوهش تحلیل محتوا و مطالعه‌ی تطبیقی سه نشریه‌ی «معمار»، «معماری و ساختمان» و «هنر معماری» از طریق بررسی موضوعی مقالات چاپی آنان است. شناخت جایگاه مقالات مرتبط با معماری بومی هدف اصلی این پژوهش است. جدا از حجم عظیم فعالیت مطبوعاتی، انباشت تجربه، جمع‌آوری اسناد تاریخی و انتقال دانش توسط این سه نشریه، انتشار منظم و بدون وقفه، تلاش در جهت معرفی استعدادهای نو و جریان‌سازی، کیفیت بالای چاپ، تنوع محتوا، برگزاری مهم‌ترین رویدادهای معماری ایران و گستردگی همکاری با بخش عظیمی از جامعه‌ی معماران ایران، باعث ایجاد فاصله بین این سه نشریه با دیگر مطبوعات و رسانه‌های معماری، شهرسازی و طراحی داخلی ایران شده است. در حالی مدیریت نظام فکری سپهر بخشی از معماری ایران تا حدودی در انحصار این سه نشریه است که تاکنون هیچ تحقیق جامعی پیرامون محتوای دویست و بیست و یک نسخه‌ی منتشر شده‌ی این نشریات صورت نگرفته است. در این تحقیق، پژوهنده به تحلیل محتوای تمام نسخه‌های مذکور خواهد پرداخت.

ساخت و ساز شهری معاصر به خوبی گویای سیطره‌ی روح تکنوکراتیک بر بشر معاصر و میل به تصاحب جغرافیا و بوم طبیعی خودی را دارد. بخش عظیمی از این روحیه به تبلیغات رسانه‌های و محتوای تولیدی رسانه‌ها باز می‌گردد. حفظ اعتماد به نفس با درک مواهب جغرافیای طبیعی ایران و فرصت‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای و ملی آنها می‌تواند به ایستادگی و تعامل با این جبهه کمک شایانی نماید. در همین چارچوب در تحقیقی که ابوالقاسمی و همکاران به سرانجام رسانیده‌اند متوجه شده‌اند که: «بیشترین تأثیر رسانه‌های غربی در انتقال پیام به مخاطبان زمانی رخ می‌دهد که مخاطب در انفعال به سر می‌برد و انتقال پیام همانند گلوله‌ی جادویی یا بصورت القای تزریقی بر ذهن و جان مخاطب می‌نشیند. بهترین راهکار مقابله با چنین شرایطی انفعال زدایی از مردم است.» (ابوالقاسمی و همکاران، ۱۳۹۸: ۴۰).

از یک سو «بررسی مقالات منتشر شده در یک مجله نشان دهنده‌ی روند و مسائلی است که بر نظم فکری اثر می‌گذارد.» (Cokley, 2001, 46) از سویی دیگر تحقیقات پیرامون رسانه‌ها در ایران به دلیل محدودیت‌ها و تعداد رسانه‌ها بسیار کم‌رنگ است. در عین حال نبود تصویری جامع از نقش رسانه در فضای کشور همگام با عدم مطالعات مستقل و پژوهش‌های تطبیقی بین نشریات معماری (به‌عنوان اصلی‌ترین رسانه‌ی بیست سال اخیر معماران) واضح است. به نظر می‌رسد به دلیل ماهیت میان‌رشته‌ای اینگونه تحقیقات، بررسی و تعمیق آنها تا امروز به تأخیر افتاده است؛ بنابراین انجام چنین پژوهش‌هایی با توجه به اهمیت روز افزون نقش رسانه‌ها در فضای فکری کشور ضروری است. اینگونه مطالعات به درک ما از رسانه و ارتقای سواد رسانه‌ای جامعه‌ی معماران کمک می‌نماید.

محدوده مورد مطالعه

محدوده‌ی این پژوهش انواع مدل‌های معماری مناطق جغرافیایی-اقليمی ایران است. در مناطق فلات مرکزی ایران آب و هوا گرم و خشک می‌باشد.

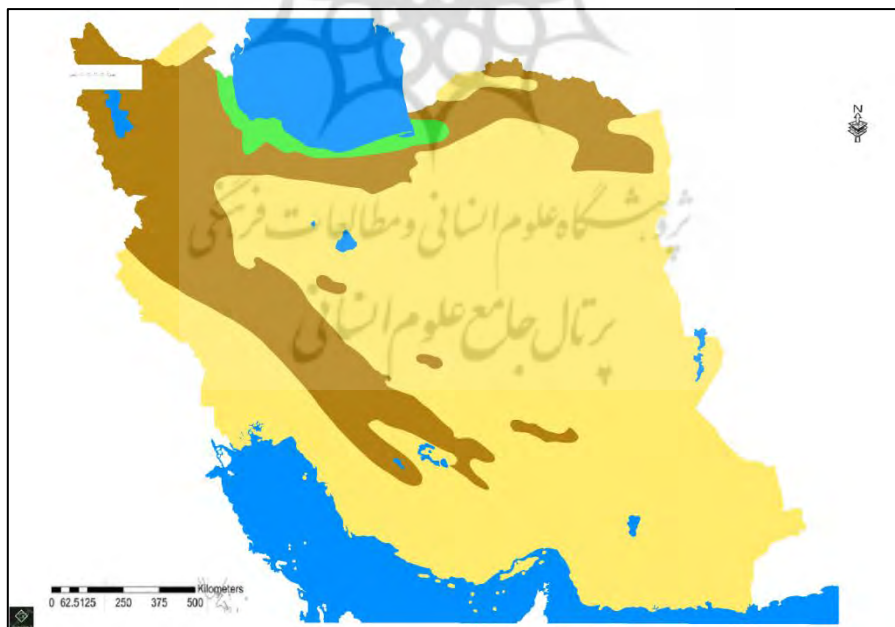

نقشه ۱: محدوده فلات مرکزی ایران منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۸

میزان بارندگی کم و اختلاف دمای شب و روز زیاد است. در این اقلیم، پلان خانه متراکم و درونگرا است و رو به حیاط مرکزی دارد. دیوارهای بلند بیرونی خانه‌ها، کم تزئین و ساده بوده‌است، تنها ورودی خانه، با تو رفتگی و تزئین، خود را نسبت به بقیه دیوارهای خارجی مشخص می‌کرده‌است. در این خانه‌ها، بعد از ورودی، فضای هشتی قرار می‌گرفته‌است. هشتی در خانه‌های سنتی، دید نا محرم به فضای درونی را می‌بسته است؛ به گونه‌ای که حتی با بازبودن در خانه، دید به باغ درونی و حیاط خانه غیرممکن بوده‌است. این نوع معماری در خانه‌های سنتی، اصل مهم محرمیت را نشان می‌دهد که بیانگر درونگرایی و عدم اشراف بوده‌است. در این خانه‌ها، دالان متصل به هشتی، شخص را به حیاط می‌رسانده است. در برخی خانه‌ها علاوه بر حیاط اندرونی که محل زندگی اهالی خانه بوده، حیاطی نیز به عنوان حیاط بیرونی وجود داشته و فضای اطراف آن مخصوص پذیرای از مهمانان مرد خانه بوده‌است. در خانه‌های سنتی، حیاط بیرونی و حیاط اندرونی، دیدی به هم نداشته‌است. نظم هندسی خاصی بر ساختار خانه‌های سنتی حاکم بوده‌است. به طوری که در همه بخش‌های خانه، از کل تا جزء دیده می‌شد. اصل محرمیت از زمان قبل از اسلام (هخامنشی) در معماری ایرانی مورد توجه بوده و اجرا می‌شده است. دیگر خصوصیات طرح کلی خانه‌ها، جهت همسازی معماری آن‌ها با اقلیم خشن منطقه است: - ایجاد حیاط‌ها عمیق و پر سایه در میان بنا - قرار دادن حوض و باغچه در حیاط - درآمیختن و اتصال فضاهای زندگی با فضاهای باز - اهمیت بخشیدن به ایوان‌ها، رواق‌ها و فضاهای نیمه باز در خانه که اغلب به مهم‌ترین فضای خانه بدل می‌شده است. - ساختن بادگیرهای بلند، سایه بان و قرار دادن درها و پنجره‌ها در عمق دیوارها - استفاده از زیرزمین و خنکای آن - استفاده از فرم‌های قوسی و گنبدی در سقف بناها - ضخیم گرفتن جرزها و سقف خانه‌ها - استفاده از مصالح خشت و گل - تقسیم فضاهای س تی به دو بخش تابستان‌نشین (پشت به قبله) و زمستان‌نشین (رو به قبله) - تفکیک فضاهای خدماتی از فضاهای زندگی تفکیک فضاهای خدماتی از فضاهای زندگی که در خانه‌های سنتی اقلیم گرم و خشک انجام می‌گرفته، باعث می‌شده که همه فضاهای خدماتی

مانند مطبخ‌ها، فضاهای بهداشتی، انبارها و اصطبل‌ها در شرق و غرب خانه از چشم دور شده و آرامش و آسایش فضاهای زندگی برهم نخورد.

دو سلسله جبال البرز و زاگرس، نواحی مرکزی ایران را از سواحل دریای خزر در شمال و جلگه بین‌النهرین در غرب جدا می‌کند. این منطقه آب و هوای سرد همراه با بارش برف فراوان داشته و از اختلاف دمای زیادی بین شب و روز برخوردار است. در این اقلیم - همانند اقلیم گرم و خشک در مناطق مرکزی ایران - خانه‌ها به صورت حیاط مرکزی اجرا می‌شده و دارای پلان‌های متراکم و فشرده بوده است. در اقلیم سرد، اتاق‌های واقع در سمت شمال حیاط، از سایر قسمت‌ها بزرگتر و وسیع تر بوده است. تالارها و اتاق نشیمن اصلی، در سمت شمال حیاط قرار داشت. در اقلیم سرد، اتاق‌های جنوبی، شرقی و غربی، جهت انبار و فضاهای خدماتی مورد استفاده قرار می‌گرفته‌است. در اقلیم سرد، سقف‌ها مسطح، تیرپوش و کم شیب بوده و بازشوها (در و پنجره) به حداقل می‌رسیده‌است. سنگ، ماده عمده ساختمانی مورد استفاده در اقلیم سرد بوده و این، به دلیل فراوانی و در دسترس بودن سنگ در این اقلیم بوده‌است. قرارگیری تالار و اتاق اصلی نشیمن در سمت شمال حیاط، جهت استفاده از تابش مستقیم و حرارت آفتاب در فصل زمستان بوده‌است. در اقلیم سرد، به دلیل کوتاهی فصل تابستان و معتدل بودن دمای هوا در این فصل، از سمت جنوب ساختمان کمتر استفاده می‌شده‌است. ویژگی‌های خانه‌های سنتی در اقلیم گرم و خشک، تشابه بسیاری به هم دارد. در نواحی کوهستانی، اهالی گاهی اوقات خانه خود را در درون سنگ‌ها می‌تراشیدند؛ که بهترین نمونه آن روستای کندوان در نزدیکی تبریز در دامنه کوه سهند می‌باشد. به صخره‌های مخروطی شکل در روستای کندوان، «کران» می‌گویند. ارتفاع کران‌ها بین ده تا پانزده متر است. کران‌ها در امتداد رودخانه و در بین مسیر رودخانه و تپه‌های مجاور آن واقع است و از لحاظ اقلیمی و جهت آفتاب در موقعیت بسیار خوبی قرار گرفته‌است.

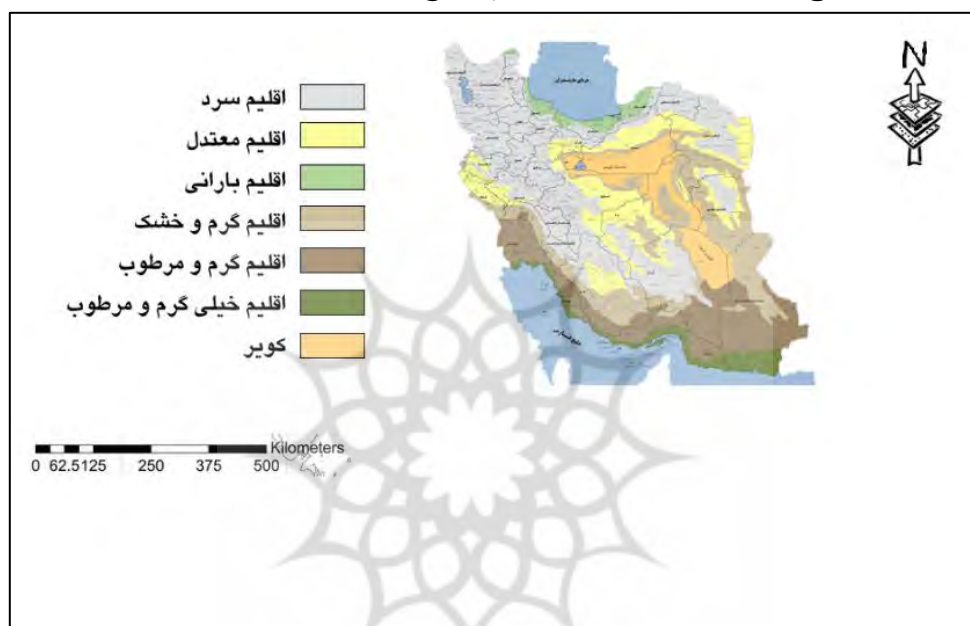

نقشه ۲: اقلیم سرد ایران

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۸

منطقه گرم و مرطوب (سواحل جنوبی) شامل سواحل جنوبی ایران در کنار دریای عمان و خلیج فارس می‌باشد. در این منطقه دما و رطوبت هوا بالا و نوسان در طول روز و شب کم است. تفاوت دمای هوای روی خشکی و روی

دریا در این منطقه باعث به وجود آمدن نسیم‌هایی می‌شود. در این اقلیم، در طراحی خانه‌های سنتی سعی شده خانه‌ها در سایه قرار گیرد. ایوان‌های عریض و مرتفع، هم از نفوذ باران به داخل جلوگیری می‌کرده و هم سایه‌ای کامل بر روی دیوار اتاق ایجاد می‌نموده است. در نقاط نزدیک به دریا، بادگیرها نسیم خنک رو به دریا را به داخل خانه می‌رسانده است. در نزدیکی دریا، به دلیل رطوبت زمین، خانه بر روی کرسی (پیلوت) قرار می‌گرفته است. در اقلیم معتدل و مرطوب نیز همانند اقلیم گرم و مرطوب، خانه بر روی کرسی (پیلوت) بنا می‌شده است. رنگ مصالح- نما روشن و از جنس مصالح سبک بوده است. در این اقلیم ارتفاع اتاق‌ها بلند بوده است.

نقشه ۳: اقلیم گرم و مرطوب ایران منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۸

منطقه معتدل و مرطوب (کرانه جنوبی دریای خزر) که حاشیه جنوبی دریای خزر می‌باشد، از سرسبزترین و پرباران‌ترین مناطق اقلیمی ایران است و از رطوبت نسبتاً زیادی در تمام فصول سال برخوردار است. اختلاف درجه حرارت در بین شب و روز کم بوده و پوشش وسیع گیاهی سراسر منطقه را فرا گرفته است. به دلیل رطوبت بالا، در خانه‌های سنتی این اقلیم از کوران دو طرفه هوا حداکثر استفاده را می‌کردند. بام‌ها به صورت شیب‌دار ساخته می‌شد و ایوان‌ها در اطراف ساختمان به عنوان فضایی مهم در خانه مطرح می‌شده است. در این اقلیم - بر خلاف اقلیم گرم و خشک و اقلیم سرد - ساختمان‌ها به صورت برون‌گرا طراحی می‌شده و دید خانه به حیاط اطراف خود بوده است. خانه بر روی کرسی (پیلوت) قرار می‌گرفته است. شکل ساختمان‌ها و خانه، کشیده و به دلیل وزش باد مناسب از دریا، در جهت شرقی - غربی بوده تا از حداکثر کوران هوا استفاده کند. پنجره‌ها بلند و کشیده بوده است. مصالح غالب مورد استفاده در ساخت و سازها سبک و اغلب چوب بوده است.

یافته‌های پژوهش

کلیدی مقالات جامعه‌ی آماری حسب تجارب کاری محققین در سه موضوع اصلی «معماری»، «معماری داخلی» و «دیگرها» دسته بندی شدند. در هریک از این سه موضوع، زیرموضوعات متنوعی قرار گرفتند. نهایتاً حسب

پایش‌های اولیه هجده زیر موضوع برای موضوع معماری، دوازده زیرموضوع برای موضوع معماری داخلی و سه زیر موضوع برای دیگرها انتخاب شد. تمام مقالات بر اساس موضوعات و زیرموضوعات در دو مرحله کدگذاری شدند و تعداد آنها شمارش شدند. جدول ۱ معرف موضوعات اصلی و زیرموضوعات است. همان‌گونه که مشخص است، معماری بومی در دسته‌ی معماری قرار گرفته است. اگرچه می‌توان سبک‌هایی از طراحی داخلی همچون سبک روستائی را نیز در زمره معماری بومی خوانید لیکن دلیل تأثیر اندک این سبک در فضای معماری ایران، محققین آنرا در کنار دیگر سبک‌های طراحی داخلی نادیده گرفته‌اند. مشخصاً معماری با ۱۸ زیرمجموعه بیشترین حجم از عناوین اختصاصی را دارد. پس از آن معماری داخلی با ۱۲ زیرموضوع قرار دارد و در خاتمه تمام دیگر موضوعات در یک دسته بندی قرار گرفته‌اند. محققین از تجربه و اخذ نظرات اساتید جهت تأیید کمی و کیفی این سیاهه محقق ساخته بهره برده‌اند. کما اینکه نویسنده‌ی نخست نیز سابقه ۵ ساله فعالیت در یکی از نشریات مورد پژوهش را دارد.

جدول ۱: موضوعات اصلی و زیر موضوعات هر یک به‌عنوان معیارهای سنجش

تعداد	زیر مجموعه‌های موضوع معماری	زیر مجموعه‌های موضوع معماری داخلی	زیر مجموعه‌های موضوع دیگرها
۱	سبک شناسی معماری غرب	اصول طراحی داخلی	طراحی صنعتی
۲	سبک شناسی معماری شرق	معرفی پروژه طراحی داخلی در غرب	شهرسازی
۳	اصول طراحی معماری	معرفی پروژه طراحی داخلی در شرق	نقاشی، مجسمه‌سازی، موسیقی، خوشنویسی و ...
۴	تاریخ و مبانی نظری معماری	معرفی پروژه طراحی داخلی در ایران	
۵	مواد و مصالح	معرفی معماران طراحی داخلی ایرانی	
۶	معرفی کتاب و مجله	معرفی معماران طراحی داخلی غیر ایرانی	
۷	معرفی پروژه در غرب	تاریخ و مبانی معماری داخلی در ایران	
۸	معرفی پروژه در شرق	تاریخ و مبانی معماری داخلی در جهان	
۹	معرفی پروژه در ایران	طراحی مبلمان و دکوراسیون	
۱۰	هوشمند سازی	مبانی نظری معماری داخلی	
۱۱	معماری دیجیتال	گفتگو با معمار داخلی	
۱۲	معرفی معمار ایرانی	نورپردازی	
۱۳	معرفی معمار غیر ایرانی		
۱۴	گفتگو با معمار ایرانی		
۱۵	گفتگو با معمار غیر ایرانی		
۱۶	معماری بومی و سنتی		
۱۷	اخبار دانشجویی و دانشگاه‌ها		
۱۸	اخبار رویدادهای معماری		

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۸

آمارهای کمی حاصل از تحلیل محتوای مجلات در ادامه (جدول ۲) ذکر می‌گردند. همان‌گونه که مشخص است سهم مجله معمار بدلیل قدمت بیشتر از تعداد نسخ بیشتر است. پس از آن مجله معماری و ساختمان و در خاتمه هنرمعماری قرار دارد. همان‌گونه که از جدول ۲ استنباط می‌گردد سه نشریه‌ی حاضر در طول بیست سال فعالیت خود تنها ۸ درصد مطالب خود را به معماری داخلی اختصاص داده‌اند. در ادامه نقش هریک از مجلات در نیل به این هشت درصد مشخص خواهد شد. لیکن به نظر می‌رسد اختلاف فاحشی بین ۸ درصد طراحی داخلی با ۸۷ درصد مطالب معماری وجود دارد. از سویی دیگر نزدیکی ۸ درصد مطالب معماری داخلی به ۵ درصد دیگر موضوعات نشان از بی توجهی محض اصحاب این رسانه‌ها به معماری داخلی در ایران و جهان دارد.

جدول ۲: اطلاعات آماری اولیه از مجلات تحلیل شده

سهم تعداد نسخ هر یک از مجلات نسبت به کل بر اساس درصد	مجله معمار	۵۱ درصد
	مجله معماری و ساختمان	۲۶ درصد
	مجله هنرمعماری	۲۳ درصد
سهم هر یک از مجلات بر اساس تعداد نسخ	مجله معمار	۱۱۳ نسخه
	مجله معماری و ساختمان	۵۷ نسخه
	مجله هنرمعماری	۵۱ نسخه
فراوانی اسمی هر یک از مجلات از مجموعه ۴۹۶۵ مقاله بررسی شده	مجله معمار	۲۵۵۷ مقاله
	مجله معماری و ساختمان	۱۳۸۵ مقاله
	مجله هنرمعماری	۱۰۲۳ مقاله
درصد هر یک از مجلات از مجموعه ۴۹۶۵ مقاله بررسی شده	مجله معمار	۵۱ درصد
	مجله معماری و ساختمان	۲۸ درصد
	مجله هنرمعماری	۲۱ درصد
درصد سهم مقالات هر موضوع نسبت به کل	معماری	۸۷ درصد
	معماری داخلی	۸ درصد
	دیگر موضوعات	۵ درصد
فراوانی سهم مقالات هر موضوع نسبت به کل	معماری	۴۳۳۶ مقاله
	معماری داخلی	۳۷۰ مقاله
	دیگر موضوعات	۲۵۹ مقاله

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۸

آمار کل مقالات تمام مجلات مورد پژوهش به شرح جدول ۳ می‌باشد. پیکربندی جدول به شکل سطری و معرف میزان تعداد مقالاتی است که هر نشریه در باب موضوعات متنوع به چاپ رسانیده است. مشخصاً اعداد صفر به معنای چاپ هیچ مقاله در موضوع مذکور توسط نشریه‌ی مورد نظر است.

جدول ۳: سیاهه کل مقالات مجلات سه گانه بر اساس موضوعات

موضوع	زیرموضوع	هنرمعماری	معمار	معماری و ساختمان	مجموع کل	مجموع دسته		
معماری	سیک شناسی معماری غرب	۸	۲	۵	۱۵	۴۳۳۶		
	سیک شناسی معماری شرق	۱	۵	۹	۱۵			
	اصول طراحی معماری	۲۳	۷۳	۲۱	۱۱۷			
	تاریخ و مبانی نظری معماری	۱۲۷	۵۳۰	۲۹۸	۹۵۵			
	مواد و مصالح	۱۶	۶۰	۸	۸۴			
	معرفی کتاب و مجله	۴	۸۶	۱۳	۱۰۳			
	معرفی پروژه در غرب	۱۷۹	۲۸۴	۷۴	۵۳۷			
	معرفی پروژه در شرق	۱۵	۶۶	۵۹	۱۴۰			
	معرفی پروژه در ایران	۱۴۹	۵۰۸	۳۰۶	۹۶۳			
	هوشمند سازی	۶	۴۲	۲۱	۶۹			
	معماری دیجیتال	۷	۸	۸	۲۳			
	معرفی معمار ایرانی	۲۹	۵۸	۱۸	۱۰۵			
	معرفی معمار غیر ایرانی	۲۱	۳۲	۷	۶۰			
	گفتگو با معمار ایرانی	۲۴	۴۹	۵۰	۱۲۳			
	گفتگو با معمار غیرایرانی	۷	۲۶	۴	۳۷			
	معماری بومی و سنتی	۴۹	۱۸۰	۹۱	۳۲۰			
	انتخاب دانشجویی و دانشگاه‌ها	۵	۱۴	۹	۲۸			
	انتخاب رویدادهای معماری	۶۵	۳۰۴	۲۷۳	۶۴۲			
	معماری داخلی	اصول طراحی داخلی	۵	۲	۳		۱۰	۳۷۰
		معرفی پروژه طراحی داخلی در غرب	۸۴	۱۷	۳		۱۰۴	
معرفی پروژه طراحی داخلی در شرق		۱۶	۱	۱	۱۸			

۱۱۶	۱۰	۳۳	۷۳	معرفی پروژه طراحی داخلی در ایران
۱۴	۱	۴	۹	معرفی معماران طراحی داخلی ایرانی
۳	۰	۰	۳	معرفی معماران طراحی داخلی غیر ایرانی
۱۶	۸	۰	۸	تاریخ و مبانی معماری داخلی در ایران
۳	۱	۱	۱	تاریخ و مبانی معماری داخلی در جهان
۲۶	۰	۰	۲۶	طراحی مبلمان و دکوراسیون
۳۱	۶	۶	۱۹	مبانی نظری معماری داخلی
۵	۲	۱	۲	گفتگو با معمار داخلی
۲۴	۰	۹	۱۵	نورپردازی
۲۵۹	۲۳	۱	۷	طراحی صنعتی
۸۶	۱۸	۶۵	۳	شهرسازی
۱۵۰	۵۷	۸۴	۹	نقاشی، مجسمه‌سازی، موسیقی و ...

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۸

طبق تحقیق دو زیرموضوع «معرفی پروژه در ایران» و «تاریخ و مبانی نظری» برای هر سه مجله حیاتی، مهم و جزء ۳ زیرموضوع برتر بوده است. پس از این دو، زیر موضوع «اخبار و رویدادهای معماری» برای دو نشریه «معمار» و «معماری و ساختمان» مهم بوده است. این در حالی است برای «هنرمعماری» زیر موضوع «معرفی پروژه در غرب» در اولویت بوده است. همچنین مجله هنرمعماری ۴۹ مطلب پیرامون معماری بومی، مجله معمار ۱۸۰ مطلب و مجله معماری و ساختمان ۹۱ مطلب پیرامون معماری بومی به چاپ رسانیده اند. با توجه به نتایج بدست آمده مشخص گردید که مجله‌ی معمار بیشترین اهتمام خود را بر انتشار «مبانی نظری معماری»، مجله‌ی هنرمعماری بیشترین اهتمام خود را بر «معرفی پروژه در غرب» و مجله‌ی معماری و ساختمان بیشترین اهتمام خود را بر «معرفی پروژه در ایران» اختصاص داده است. (جدول ۴)

جدول ۴: قوی‌ترین و ضعیف‌ترین زیر موضوعات در سه مجله از سال ۱۳۷۷ تا ۱۳۹۷

نام مجله	رتبه	قوی‌ترین زیرموضوع	فراوانی مقالات	درصد از کل مقالات	موضوع کلان
هنرمعماری	۱	معرفی پروژه در غرب	۱۷۹	۱۷/۵	معماری
	۲	معرفی پروژه در ایران	۱۴۹	۱۴/۶	معماری
	۳	تاریخ و مبانی نظری	۱۲۷	۱۲/۴	معماری
معمار	۱	تاریخ و مبانی نظری	۵۳۰	۲۰/۷	معماری
	۲	معرفی پروژه در ایران	۵۰۸	۱۹/۹	معماری
	۳	اخبار رویدادهای معماری	۳۰۴	۱۱/۹	معماری
معماری و ساختمان	۱	معرفی پروژه در ایران	۳۰۶	۲۲/۱	معماری
	۲	تاریخ و مبانی نظری	۲۹۸	۲۱/۵	معماری
	۳	اخبار رویدادهای معماری	۲۷۳	۱۹/۷	معماری
نام مجله	رتبه	ضعیف‌ترین زیرموضوع	فراوانی مقالات	درصد از کل مقالات	موضوع کلان
هنرمعماری	۳۱	گفتگو با معمار داخلی	۲	۰/۱۹	معماری
	۳۲	تاریخ و مبانی معماری داخلی در جهان	۱	۰/۰۹	معماری داخلی
	۳۳	سبک شناسی معماری شرق	۲	۰/۰۹	معماری داخلی
معمار	۳۱	معرفی معماران طراحی داخلی غیرایرانی	۰	۰	معماری داخلی
	۳۲	تاریخ و مبانی معماری داخلی در ایران	۰	۰	معماری داخلی
	۳۳	طراحی مبلمان و دکوراسیون	۰	۰	معماری داخلی
معماری و ساختمان	۳۱	معرفی معماران طراحی داخلی غیرایرانی	۰	۰	معماری داخلی
	۳۲	طراحی مبلمان و دکوراسیون	۰	۰	معماری داخلی
	۳۳	نورپردازی	۰	۰	معماری داخلی

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۸

نتیجه گیری و دستاوردهای علمی پژوهشی

هدف از این تحقیق تبیین راهبردهای جدید رسانه‌ای در معرفی معماری بومی ایران بر اساس مدل تحلیل محتوای نشریات تخصصی می‌باشد. نشریات تخصصی معماری از اصلی‌ترین رسانه‌های معماری ایران می‌باشند که در طی ۱۰۰ سال فعالیت خود جریان سازی و اقدام شگرفی را به منصف ظهور رسانیده‌اند. نشریات مورد پژوهش این تحقیق مجلات معمار، معماری و ساختمان و هنرمعماری می‌باشند که در بیست سال اخیر بیشترین ثبات و حجم فعالیت را بنا بر آمار موجود داشته‌اند. بازه زمانی این مطالعه، کلیه‌ی نشریات منتشر شده توسط این سه رسانه از ۱۳۷۷ تا پایان سال ۱۳۹۷ بوده است. عطف به جدول ۳ به‌عنوان نخستین دستاورد علمی پژوهشی این تحقیق مشخص است که مجله هنرمعماری هرگز هیچ زیرموضوعی را رها نکرده و حداقل در طی فعالیت خود با چاپ یک مقاله بدان پرداخته است. این در حالی است که دو مجله‌ی دیگر علیرغم انتشار شمارگان بیشتر، موضوعاتی را کاملاً رها نموده‌اند و هرگز مطلبی پیرامون آن‌ها به چاپ نرسانیده‌اند.

رتبه بندی کل زیرموضوعات نشریات در جدول شماره ۵ معرفی شده‌اند. بر اساس جدول مشخص است که از مجموعه ۴۹۶۵ مقاله منتشر شده توسط سه مجله، مجموعاً ۳۲۰ مقاله به موضوع معماری بومی اختصاص داشته است که منتج به رقم ۶,۴۴ درصد کل مطالب می‌گردد. این رقم باعث صعود موضوع معماری بومی به رتبه پنجم پرتعدادترین مقالات در بین نشریات تخصص معماری در ایران می‌گردد؛ اما با استناد به جدول ۵ نکات دیگری جلب نظر می‌نمایند. برای مثال ۴ رتبه نخست مطالب پرتعداد نشریات تخصصی به ترتیب به موضوعات «معرفی پروژه در ایران» (مجموعاً ۱۹,۳۹ درصد از کل مقالات)، «تاریخ و مبانی نظری» (مجموعاً ۱۹,۲۳ درصد از کل مقالات)، «اخبار رویدادهای معماری» (مجموعاً ۱۲,۹۳ درصد از کل مقالات) و «معرفی پروژه در غرب» (مجموعاً ۱۰,۸۱ درصد از کل مقالات) بیشترین سهم از محتوای چاپی را به خود اختصاص داده‌اند. بیش از ۶۲,۳۶ درصد واریانس مقالات منتشر شده در باب چهار موضوع مذکور است. مضمون برجسته در بین تمامی مجلات «معرفی پروژه در ایران» می‌باشد. بدین ترتیب آشکار می‌گردد سه مجله معمار، هنرمعماری و معماری و ساختمان از سال ۱۳۷۷ تا ۱۳۹۷ چگونه با توجه به موضوعات مذکور باعث حساسیت، تشدید و یا حذف و عدم توجه به دیگر موضوعات گشته‌اند. با توجه به اینکه معرفی اثر معماری ایرانی و غربی به همراه مبانی نظری در بالای جدول حاضر هستند، می‌توان استنباط نمود که تمرکز این نشریات بر موضوعات مذکور عملاً باعث تشدید رقابت معماران در تولید پروژه یا مطالعه‌ی آثار غربی به جای مفاهیم بومی و ایرانی گشته است. همچنین از آنجا که بخش زیادی از مطالب پرتعداد نیز به اخبار رویدادهای معماری اختصاص داشته است، میتوان به چرایی تعداد بالای نشستهای معماران در طی ایام کاری پی برد. سه نشریه مورد مطالعه با گستره پخش سراسری فعالیت می‌نمایند اما به نظر می‌رسد پرداخت آنان به تمام جغرافیای ایران بدلیل محدودیت منابع محدود بوده باشد.

به اذعان اکثر معماران، نبود جامعه، انجمن، نظام صنفی یا هر نهادی تجمیع کننده‌ی دیگری که جدا از سازمان نظام مهندسی به سازماندهی معماران مشغول باشد ریشه‌ی بسیاری از مشکلات معماری ایران است. جالب است که این

موضوع نیز در بین ۴۹۶۵ مقاله‌ی بررسی شده محبوب نبوده است. از همین حیث عدم توجه به معماری بومی و جغرافیای طبیعی نیز خلع سلاح و به فراموشی سپرده می‌شود. این در حالی است که به نظر می‌رسد اگر نشریات و رسانه‌های معماری به اجماع نسبی پیرامون لزوم تشکیل نظام صنفی معماری می‌رسیدند می‌توانند با ایجاد مطالبه و موج‌های اجتماعی، این آرزو را به یک خواست اجتماعی بدل سازند. سازمان مذکور پس از تشکیل و ثبات سیاسی و اقتصادی می‌توانست با تشکیل زیرمجموعه‌های خود در استانهای مختلف، سنگ بنای مطالعات جدی‌تر، عمیق‌تر و واقع بینانه‌تری از معماری بومی هر دیار از کشور را بنیان نهد.

مسئولیت‌های اجتماعی معماران نیز از دیگر موضوعاتی است که جز در شمارگان پایانی مجله هنرمعماری، در دیگر مجلات و نسخ چاپی ایشان هیچگونه ردپایی از آنان نیست. این در حالی است که توجه به معماری بومی و اقلیم و جغرافیای هر کشوری جزء مسئولیتهای بدیهی و اصولی هر معمار است. در نبود چنین دیدگاهی، ما شاهد رشد لجام گسیخته شهرسازی از طریق معماری‌های ضد بوم و متخاصم نسبت به جغرافیا و اصول برنامه‌ریزی منطقه‌ای هستیم. از آنجا که بیشترین تعداد مقالات چاپ شده توسط سه مجله‌ی مورد بررسی در بیست سال اخیر معرفی پروژه در ایران بوده است؛ به خوبی می‌توان به علت بحران اقتصادی و کاهش تیراژ این نشریات همگام با گسترش فضای وب و تأسیس روزانه‌ی وبسایتی که فقط بر روی انتشار رایگان آثار معماری ایرانی تمرکز کرده‌اند پی برد. این وب سایت‌ها «مغز محتوایی» مجلات تخصصی معماری ایرانی را هدف گرفته و عملاً جذابیت آنها را با نشر رایگان و سریع آثار روی صفحات وب و شبکه‌های اجتماعی خود نابود کرده‌اند.

میزان توجه این نشریات به حوزه‌های جغرافیایی مشخص در موضوع معماری بومی و صورت بندی این زیرموضوع می‌تواند از تحقیقات آتی منبعث از پژوهش حاضر باشد. به نظر می‌رسد نهادهای مسئول و تصمیم گیران حوزه‌های شهرسازی، برنامه‌ریزی منطقه‌ای، معماری و طراحی محیطی می‌بایست بنا بر استنادات این تحقیق، با اتخاذ سیاستهای تشویقی و اطلاع رسانی، نشریات را به تولید محتوا و پرداختن به مطالب پایین دست جدول، خصوصاً معماری بومی نمایند. همچنین کمک در انتشار اطلاع مفید و کاربردی از حوزه‌های جغرافیا، برنامه‌ریزی منطقه‌ای و معماری بومی جهت انتشار در انواع رسانه‌ها پیشنهاد می‌گردد. انجام تحقیقات با نگاه کیفی به محتوای مجلات برای تکمیل این تحقیق نیز در راستای تکمیل زنجیره‌ی مطالعات بر روی رسانه‌های معماری پیشنهاد می‌گردد. در این تحقیق، موضوع مقالات بررسی شدند. تحقیقات دیگر می‌توانند به زیرموضوعات پردازند. برای مثال مجله هنرمعماری در ذیل موضوع معرفی معماران، آثار متعددی از ایشان را بررسی کرده است. ممکن است با چنین نگاهی معرفی آثار معماری ایران در این نشریه افزایش چشمگیری داشته باشد و اساساً نقش این رسانه در تحقیق حاضر متحول شود. همچنین تغییر نقطه‌ی دید از مجلات به معماران مخاطب مجلات مورد پژوهشی پیشنهادی است. می‌توان در یک تحقیق به یافته‌های این پژوهش استناد و آنرا از جایگاه جمعی از معماران به روش‌های تحقیقی همچون دلفی یا مثالهم مورد سنجش قرار داد. تأثیر رسانه‌های معماری بر مردم و تغییر در میزان درک و سواد عموم از معماری نیز از دیگر عناوین پیشنهادی جهت تحقیقات بعدی است. تلاش در جهت انتشار مجلات بومی در اقلیم‌های مختلف و یا

راه اندازی وبسایت‌های اطلاع رسانی و خبری با هدف تمرکز زدایی از قطبیت رسانه‌ای تهران از دیگر پیشنهادات نویسندگان است.

جدول ۵: جایگاه نهایی مقالات مرتبط با معماری بومی در رتبه بندی محتوای کل مجلات (بازه زمانی ۱۳۷۷ تا ۱۳۹۷)

رتبه	زیر موضوع	فراوانی مقالات	درصد از کل مقالات	موضوع کلان
۱	معرفی پروژه در ایران	۹۶۳	۱۹,۳۹	معماری
۲	تاریخ و مبانی نظری	۹۵۵	۱۹,۲۳	معماری
۳	اخبار رویدادهای معماری	۶۴۲	۱۲,۹۳	معماری
۴	معرفی پروژه در غرب	۵۳۷	۱۰,۸۱	معماری
۵	معماری بومی و سنتی	۳۲۰	۶,۴۴	معماری
۶	نقاشی، مجسمه سازی و...	۱۵۰	۳,۰۲	معماری
۷	معرفی پروژه در شرق	۱۴۰	۲,۸۱	معماری
۸	گفتگو با معمار ایرانی	۱۲۳	۲,۴۷	معماری
۹	اصول طراحی معماری	۱۱۷	۲,۳۵	معماری
۱۰	معرفی پروژه طراحی داخلی در ایران	۱۱۶	۲,۳۳	معماری داخلی
۱۱	معرفی معمار ایرانی	۱۰۵	۲,۱۱	معماری
۱۲	معرفی پروژه طراحی داخلی در غرب	۱۰۴	۲,۰۹	معماری داخلی
۱۳	معرفی کتاب و مجله	۱۰۳	۲,۰۷	معماری
۱۴	شهرسازی	۸۶	۱,۷	معماری
۱۵	مواد و مصالح	۸۴	۱,۶۹	معماری
۱۶	هوشمندسازی	۶۹	۱,۳۸	معماری
۱۷	معرفی معمار غیرایرانی	۶۰	۱,۲۰	معماری
۱۸	گفتگو با معمار غیرایرانی	۳۷	۰,۷۴	معماری
۱۹	مبانی نظری معماری داخلی	۳۱	۰,۶۲	معماری داخلی
۲۰	اخبار دانشجویی و دانشگاه	۲۸	۰,۵۶	معماری
۲۱	طراحی مبلمان و دکوراسیون	۲۶	۰,۵۲	معماری داخلی
۲۲	نورپردازی	۲۴	۰,۴۸	معماری داخلی
۲۳	معماری دیجیتال	۲۳	۰,۴۶	معماری
۲۴	طراحی صنعتی	۲۳	۰,۴۶	معماری
۲۵	معرفی پروژه طراحی داخلی در شرق	۱۸	۰,۳۶	معماری داخلی
۲۶	تاریخ و مبانی معماری داخلی در ایران	۱۶	۰,۳۲	معماری داخلی
۲۷	سبک شناسی معماری غرب	۱۵	۰,۳۰	معماری
۲۸	سبک شناسی معماری شرق	۱۵	۰,۳۰	معماری
۲۹	معرفی معماران طراحی داخلی ایرانی	۱۴	۰,۲۸	معماری داخلی
۳۰	اصول طراحی داخلی	۱۰	۰,۲۰	معماری داخلی
۳۱	گفتگو با معمار داخلی	۵	۰,۱۰	معماری داخلی
۳۲	معرفی معماران طراحی داخلی غیرایرانی	۳	۰,۰۶	معماری داخلی
۳۳	تاریخ و مبانی معماری داخلی در جهان	۳	۰,۰۶	معماری داخلی
-	-	۴۹۶۵	۱۰۰ درصد	-

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۳۹۸

منابع

ابوالقاسمی، میثم و عسگرخانی، ابو محمد و صلاحی، سهراب و عبدالملی، روح الله (۱۳۹۸)، چهار دهه سیاست‌های رسانه‌ای آمریکا برای افزایش قدرت نرم در جغرافیای سیاسی ایران و کنشگری رهبر جمهوری اسلامی ایران (نمونه موردی: صدای آمریکا). فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، سال دهم، شماره ۱، صص ۴۲-۲۳.

- آزاد، میترا و سلطانی محمدی، مهدی (۱۳۹۸)، مطالعه‌ی یخچال‌های نائین به همراه تحلیلی از نگاه مؤلفه‌های معماری بومی. فصلنامه علمی پژوهشی مسکن و محیط روستا، شماره ۱۶۶، تابستان ۱۳۹۸، صص ۱۰۸-۹۵.
- برنا، رضا (۱۳۹۷)، مطالعه شرایط آب و هوایی مؤثر بر گردشگری استان خوزستان با استفاده از شاخص اقلیم گردشگری. فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، سال هشتم، شماره ۲، بهار ۱۳۹۷، صص ۱۱۸-۱۰۷.
- رئیس، ایمان و دانشپور، عبدالهادی (۱۳۹۰)، تحلیل محتوای نقدهای معماری نشریات معماری از ۱۳۲۵ تا ۱۳۸۰ خورشیدی، هویت شهر. دوره ۵، شماره ۸، صص ۳۹ تا ۴۶.
- ستاوند، محمدهادی و روستا، مجتبی (۱۳۹۲)، تحلیل کمی و کیفی مقاله‌های مجله‌ی معماری و شهرسازی آرمان شهر از ابتدای انتشار تاکنون (۱۳۸۷-۱۳۹۲)، معماری و شهرسازی آرمان شهر. دوره ۶، شماره ۱۱، صص ۳۹۳ تا ۴۰۵.
- سلطانی، علی اصغر (۱۳۸۴)، قدرت، گفتمان، زبان: سازوکارهای جریان قدرت در جمهوری اسلامی. تهران: نشر نی.
- سورین، ورنر و جیمز، تانکارد (۱۳۹۱)، نظریه‌های ارتباطات (ترجمه‌ی علیرضا دهقان). تهران: دانشگاه تهران.
- شاو، دونالد و مک کومبز، مکسول (۱۳۸۳)، کارکرد برجسته‌سازی در مطبوعات (ترجمه‌ی امید مسعودی). تهران: انتشارات خجسته.
- علی محمدی، پریسا (۱۳۸۶)، نقش تجربه با واسطه (رسانه‌ای) در شناخت دانشجویان معماری معاصر ایران. هویت شهر، سال اول، شماره‌ی اول، پاییز و زمستان ۱۳۸۶، صص ۶۳ تا ۷۴.
- فتاحی، رحمت الله و منصوریان، یزدان (۱۳۸۱)، مدیریت نشریه‌های ادواری: جنبه‌های نظری و کاربردی، گزینش، فراهم آوری، سازماندهی و ارائه‌ی خدمات ادواریها، چاپی و الکترونیک. تهران: انتشارات دبیزش.
- کیوانی نژاد، ملیکا و تاج، شهره و صالحی، هما (۱۳۹۸)، انطباق زبان الگو با معماری بومی روستایی ایران در راستای پایداری محیط (مطالعه موردی دهستان لغور)، فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، سال دهم، شماره ۱، زمستان ۱۳۹۸، صص ۹۴۴-۹۲۵.
- کونگ، لوسی (۱۳۹۲)، مدیریت استراتژیک رسانه: از تئوری تا عمل (ترجمه سید محمد اعرابی و همکاران). تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- گوینتر، بری (۱۳۸۴)، روش‌های تحقیق رسانه‌ای: اندازه‌گیری مخاطبان، واکنشها و تأثیر (ترجمه مینو نیکو). تهران: اداره کل پژوهش‌های سیما.
- مجتبی زاده، حسین و حاجی فتحعلی، مهسا و حبیبی، ماندانا (۱۳۹۵)، نقش شهر آموزش محور در مدیریت مشارکتی. فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، سال هفتم، شماره ۱، زمستان ۹۵، صص ۶۸-۵۳.
- محمدپور، سارا و باقرزاده، جواد (۱۳۹۸)، نقش وب سایت‌ها در توسعه گردشگری پایدار ایران. فصلنامه علمی پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، سال نهم، شماره ۳، تابستان ۱۳۹۸، صص ۵۶۰-۵۴۷.
- مرادی، حجت الله (۱۳۸۹)، عملیات روانی و رسانه. تهران: نشر ساقی.
- معمدنژاد، کاظم (۱۳۵۶)، روش تحقیق در محتوای مطبوعات. تهران: دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی.
- مک کوایر، اسکات (۱۳۹۱)، شهر رسانه: رسانه، معماری و فضای شهری (ترجمه علی بختیاری زاده). تهران: دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها.
- هادیان قزوینی، حمیده (۱۳۹۱)، بررسی ساختار درونی معماری در نشریات تخصصی مربوطه با روش تحلیل استنادی و شبکه اجتماعی بین سال‌های ۱۳۷۱ تا ۱۳۹۰. (پایان نامه منتشر نشده کارشناسی ارشد علوم ارتباطات)، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکز، تهران، ایران.

Cokley, K., Caldwell, L., Miller, K., Muhammad, G. (2001). Content Analysis of the journal of black Psychology(1985-1999). *Journal of black psychology*, 27, 424.

Donsbach, Wolfgang (2018). *The international encyclopedia of communication*, Newyork: Blackwell Publishing.

Elo, S., Kyngas, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal Of Advanced Nursing*. 62(1): 107-115

Mc Luhan, M. (2018). *Understanding Media: The Extensions of Man*. (extended edition). Ottawa: Mc Grawhill Publication.

